

Sociologie in blockchain space: ANARCHO-HIPPIES 2.0?

Blockchain, de nieuwe visie op data, is razendsnel omarmd door consultancybedrijven en marketeers. Maar onder die mainstream types in pak zit een scene van jonge mensen voor wie blockchain een complete ideologie lijkt. Recruiters opgelet.

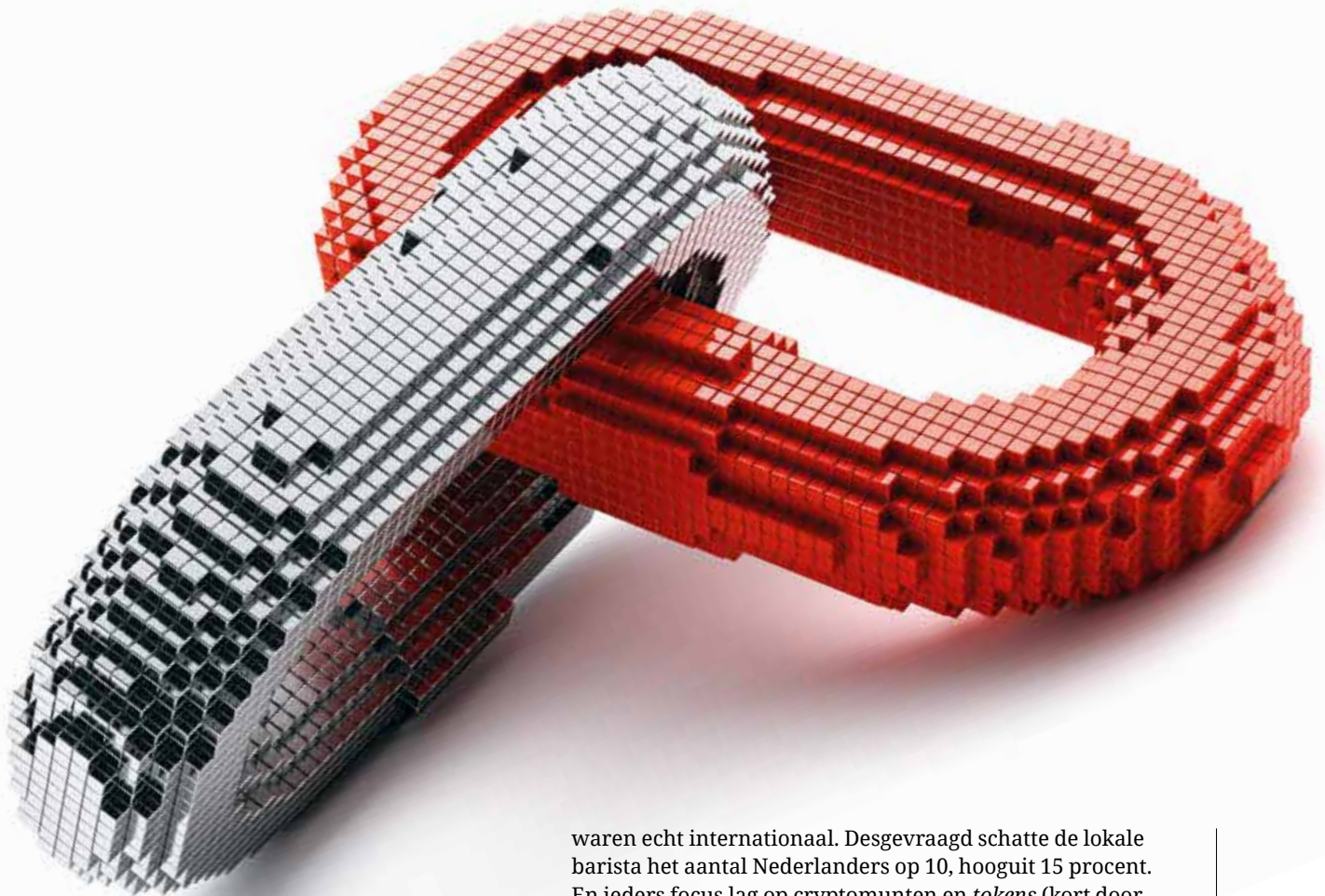
TEKST: RENÉ VELDWIJK BEELD: SHUTTERSTOCK

In de jaren '80/'90 werkte ik voor een softwarehuis. Het was de tijd van de overgang naar de relationele denkwereld. Intern was ik een voortrekker van die overgang ('ja, relationeel gaat goed performen') maar ook bestrijder van idiote claims ('nee, eindgebruikers gaan heus niet zelf programmeren met SQL'). Het waren inhoudelijke discussies met een technisch karakter en tussen vaklieden.

Begin jaren '90 kwam er opeens een revolutie over ons heen: objectoriëntatie, eerst belichaamd door de programmeertaal Smalltalk. Jongere collega's, maar ook onze manager r&d waren er van overtuigd dat software-ontwikkeling totaal zou veranderen. Ik sprak *early adopters* en merkte dat je met Smalltalk van alles kon, behalve administratieve toepassingen bouwen. Afijn, de r&d-manager organiseerde een *meetup avant la lettre*. Er waren enthousiastelingen maar ook sceptici. De r&d-manager reageerde daarop met de vraag of zij die geloofden in object-oriëntatie hun hand wilden opsteken en gaf aan dat hij alleen met hun verder wilde gaan. Ik was verbijsterd over zoveel sektarisme en onwetenschappelijkheid. Dat de r&d-manager naderhand werd ontsla-

gen en ik zijn baan kreeg maakte veel goed. Ik heb mij sindsdien vaak afgevraagd hoe het kan dat intelligente mensen zo gemakkelijk achter dubieuze claims aanlopen zodra het over ict gaat. Deels zie ik de verklaring in het feit dat ict geen uniforme wetenschappelijke basis heeft. Ict'ers communiceren onderling niet zoals medici, juristen, accountants, psychologen of zelfs astrologen en hebben sterk verschillende achtergronden. Een telling op een bestand, waarover ik beschik, van ruim vijftienduizend mensen die het beroep 'Adviseur ict' hebben uitgeoefend, laat dat duidelijk zien. In de top-20 van master-opleidingen die deze mensen hebben gevolgd is een kwart (bedrijfs)economisch opgeleid en heeft één op zes een informatica-master gedaan. In de 60 procent 'overig' vinden we onder meer psychologen, juristen, sociaal-cultureel opgeleiden, historici en communicatiewetenschappers. Zo'n ratatouille van achtergronden is bijzonder en geen voordeel voor de paradigmavorming. En nu worden we als ict-branche opeens overrompeld door een megatrend/megahype die blockchain heet. Anders dan normale hypes komt deze echt vanuit de buitenwereld. De bron heet bitcoin en bitcoin/blockchain is een natte marketeersdroom. Doldwaze claims doen de ronde. De mooiste: 'Gegevens in de blockchain kunnen niet worden gewijzigd en dus is wat in de blockchain is vastgelegd waar'. Gelukkig zijn er ict'ers die tegengas bieden. Toch? Niet dus. De *usual suspects*, ict-adviesclubs als Capgemini, CGI, KPMG, Deloitte en zelfs IBM slaan mee op de blockchaintrom, zonder dat er buiten de wereld van de cryptocurrencies aansprekende successen zijn te melden. En omdat iemand het oude concept van een *exit-mecha-*

nisme heeft opgepimpt als zijnde een *smart contract* zien we ook grote advocatenkantoren zoals CMS en (Landsadvoaat) Pels Rijcken aansluiten. Fijn, die diversiteit!

Interessanter is dat er rond die *usual suspects* twee gescheiden, maar verwante ecosystemen lijken te zijn ontstaan. Beide hebben gemeen dat ze worden gedomineerd door twintigers en dertigers die helemaal 'in de blockchain' zijn. 'Blockchain is/wordt een totale omwenteling.' 'De wereld gaat peer-to-peer.' 'Banken, overheden, alle autoriteiten en *middlemen* worden overbodig.' Blockchain staat voor techno-anarchisme, nivellering van macht, globalisering zonder multinationals, kleinschaligheid, deeleconomie, *open source*, vergroening en – túúrlijk – feminisme. Mooie idealen, maar het sektarisme ligt op de loer.

Dan die twee losstaande blockchain ecosystemen. Een heb ik van nabij gezien op het recente congres 'Chainages' in Amsterdam. De bezoekers

waren echt internationaal. Desgevraagd schatte de lokale barista het aantal Nederlanders op 10, hooguit 15 procent. En ieders focus lag op cryptomunten en *tokens* (kort door de bocht: elektronische waardebonnen), dicht tegen de bitcoin aan dus.

Het andere blockchain-ecosysteem is juist Nederlands, is beperkt bezig met cryptomunten en leeft op belastinggeld. Misschien daarom is het heel moeilijk om uit te vinden wat er precies gebeurt, ondanks dat er een website www.blockchainprojects.nl bestaat met stapels initiatieven waaruit nog nul productionele toepassingen uit zijn voortgekomen. Deze pilot-jungle heeft een *alpha female*, een psychologe die luistert naar de naam Marloes Pomp en naar eigen zeggen leiding geeft aan 35 (vijf-en-der-tig!) blockchain projecten/pilots/initiatieven van de overheid. Bij de eerste poging tot contact werd de deur meteen dichtgegooid. Voor wat betreft openheid is het bij de overheid dus weer *business as usual*.

Ik ben benieuwd wat de impact gaat worden van die twee blockchain-ecosystemen. Ik zou mijn geld niet in de Nederlandse *scene* steken - maar helaas doet de overheid dat namens mij dus wel. Internationaal ligt dat anders. Daar blijft men bij de cryptomunten en wordt echt ondernomen. Mijn advies aan recruiters: pik de ict-pareltjes uit de (internationale) blockchaingemeenschap en lijf ze in als de hype straks ineens klappt. En technisch georiënteerde lezers verwijs ik graag naar de blockchain-serie op de Computable-website. Red onze blockchain-jeugd! ◀